

Psichikos ir elgesio sutrikimus patiriančių asmenų skaičius Lietuvoje per pastarąjį dešimtmetį nuosekliai augo. Higienos instituto Psichikos sveikatos centras, atlikęs 2014-2023 m. duomenų analizę, nustatė, kad bendras psichikos ir elgesio sutrikimų paplitimas Lietuvoje 2014-2023 m. laikotarpiu padidėjo 1,3 karto.

„Šie duomenys padeda geriau suprasti ne tik pačią psichikos ir elgesio sutrikimų paplitimo dinamiką, bet ir visuomenės elgesį – kaip žmonės ieško pagalbos, kokių paslaugų jiems reikia, kokios grupės lieka pažeidžiamesnės. Tai svarbus pagrindas tolimesniems sveikatos politikos formuotojų sprendimams“, – teigia Higienos instituto direktorius Šarūnas Alasauskas.

Psichikos sveikata – vis daugiau dėmesio sulaukianti tema. Pasak Higienos instituto Psichikos sveikatos centro vadovės Vitos Šulskytės-Janikūnės, „duomenys rodo ne tik augantį sutrikimų paplitimą, bet ir tai, kad gerėjant paslaugų prieinamumui vis daugiau žmonių kreipiasi pagalbos. Tai reiškia, kad keičiasi nuostatos, mažėja stigma, tačiau iššūkių lieka – ypač vyresnio amžiaus asmenų grupėje.“

Analizė rodo, kad vyresnio amžiaus asmenų grupė pasižymi aukščiausiais psichikos ir elgesio sutrikimų paplitimo rodikliais. Vertinant pagal visus sutrikimų pogrupius, moterims sutrikimų nustatoma vidutiniškai 1,5 karto dažniau nei vyrams. Vyrų psichikos sveikatos sutrikimų paplitimas didesnis kai kuriuose sutrikimų pogrupiuose, tačiau besikreipiančiųjų rodikliai vyrų imtyje vis tiek išlieka mažesni.

2014-2023 m. daugiausia psichikos ir elgesio sutrikimų nustatyta 65 m. ir vyresnių asmenų grupėje – nustatytų sutrikimų per minimą laikotarpį šioje amžiaus grupėje padidėjo 1,6 karto. Kitoje amžiaus grupėje, apimančioje 45-64 m. žmones, augimas siekė 1,2 karto.

Pagal sutrikimų tipą dažniausiai fiksuoti neuroziniai, stresiniai ir su nerimu susiję sutrikimai – jie sudaro 36 proc. visų atvejų. Antroje vietoje – organiniai ir simptominiai sutrikimai (30 proc.), o trečioje – nuotaikos sutrikimai (27 proc.). Psichikos sutrikimai dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo sudaro apie 9 proc. visų atvejų ir net 3 kartus dažniau pasireiškia tarp vyrų.

Taip pat 2014-2023 m. 1,7 karto išaugo besikreipiančiųjų psichiatro pagalbos skaičius. Moterys pas specialistus lankėsi 1,4 karto dažniau nei vyrai.

Svarbu pažymėti, kad didėjantys rodikliai nebūtinai reiškia blogėjančią visuomenės sveikatą

- jie gali rodyti, kad daugiau žmonių kreipiasi pagalbos, o tai – teigiamas pokytis psichikos sveikatos srityje.

Plačiau su [ataskaita](#) „Psichikos ir elgesio sutrikimų paplitimas 2014–2023 m.“ galima susipažinti Higienos instituto interneto svetainėje.

Higienos institutas kviečia pasinaudoti nemokamomis pagalbos priemonėmis:

- *daugiau informacijos apie emocinę sveikatą, psichikos sveikatos sunkumus ir psichologinę pagalbą galite rasti interneto svetainėje <https://pagalbasau.lt/>;*
- *daugiau apie psichikos sveikatos stigmą mažinimą ir raštingumo didinimą – „[Žvelk giliau](#)“.*

